

Društveno-povijesna analiza jednoga hrvatskog sela

Sažetak

Predmet su ovoga rada složeni odnosi gospodarskih uvjeta (aproximirani lokalnim maloprodajnim cijenama) i demografskih procesa (rođenja, brakovi i smrti) u Cerniku, istočnohrvatskoj rimokatoličkoj župi, od 1755. do 1855. godine. U radu se istražuju utjecaji gospodarskih i demografskih čimbenika na kratkoročna (godišnja) kolebanja rođenja, brakova i smrti u župi. Utvrđene su određene pravilnosti u pogledu povezanosti tih događaja i gospodarskih prilika. Istraživanje je naznačilo nekoliko mogućnosti za njihovo objašnjenje na osnovu povijesne i etnografske građe. Pri tome sam se posebno zadržala na razmatranju mogućnosti ograničavanja porasta stanovništva putem povećanoga mortaliteta s jedne i putem smanjenoga nupcijaliteta i nataliteta s druge strane. Istraživanjem sam ustanovila da je u Cerniku postojala snažna preventiva putem namjerne kontrole nataliteta, ali i putem povećanoga mortaliteta. Nije ustanovljena kontrola porasta stanovništva putem nupcijaliteta.

Životni su procesi u Cerniku manje-više neosjetljivi na egzogene čimbenike. Promjene su mortaliteta slučajne i utječu na nupcijalitet i na nastajanje kućanstava neovisno od gospodarskih uvjeta. Nupcijalitet nadalje utječe na natalitet, što je jedini demografski čimbenik u neposrednoj vezi s vanjskim uvjetima. Tako su demografski procesi u velikoj mjeri određeni kulturnim i društvenim, a u manjoj mjeri gospodarskim, ekološkim i biološkim čimbenicima.